సౌందర్య పిపాస

వసుమర్తి రామకృష్ణారావు గారు

ఉదయసింహుడు సింహాసనమధిష్టించ నుండెను. మాధవపురమంతయు బాగుగ నలంకరింపబడెను. నలుదిక్కులను ఆనందప్రవాహము వెల్లివిరియుచుండెను. నృత్యసంగీతనిస్వనములు ప్రతిధ్వనించుచుండెను.

"రేపు మధ్యాహ్నమునుండి సాయంకాలము వరకు రాజకుమారుడు బహుమతుల నొసంగును.— ఎవరికి కావలసినది వారడుగవచ్చును. అందరి కోర్కెలు తీర్పబడును"—అని నగరమంతట చాటింపబడెను.

మరుసటిరోజున నిర్ణీతసమయమునకు ముందే స్త్రీ పురుషులు రాజభవనప్రాంగణమున గుమిగూడిరి. ప్రజలందరు తమతమ మనోరథముల సఫలమొనర్చుకొనిరి. జయజయధ్వనులతో ఆకాశము ప్రతిధ్వనించెను.

సాయంకాలమగుట కింకెంతో యాలస్యములేదు. రాజకుమారు డలసిపోయెను. అతడు రాజప్రాసాదములోని కేగదలచుచుండెను.

ఇంతలో ఆనందమున నోడలెరుంగని యా జనసమూహంబును త్రోసికొనుచు ఒక నారీలలామ అతని యెదుటకు వచ్చి నిలువబడెను. ఆమె శరీరమంతయు నల్లని వస్త్రముచే నాచ్ఛాదితమైయుండెను.

ఆమె "ఉదయసింహా!" అని కోమలస్వరంబున పిలచెను.

అమృతము వర్షించినట్లుండెను!

రాజకుమారు డులికిపడెను!

ఆ రమణీమణి "నేనుకూడ ఒకటి కోరుచున్నాను. ఇంకను సంధ్యాసమయము కాలేదు. కాన నా ప్రార్థన వ్యర్థముకాదని యూహించెదను" అని పలికెను.

ఉదయసింహుడు చిరునవ్వు నవ్వి—"నీకేమి కావలెను?" అని యడిగెను.

కోర్కెతో మిళితమైన శబ్దముతో "నీవు!" అని యా కోమలాంగి వాక్రుచ్చెను.

"నేనా!"—యని ఉదయసింహు డాశ్చర్యచకితనయనములతో ఆ ప్రచ్ఛన్నరమణీమణి వైపు జూడ నారంభించెను. అతని కేమియు నర్థము కాలేదు. ఆమె నఖశిఖా పర్యంతము నల్లనివస్త్రము కప్పుకొనియుండెను.

రాజకుమారునికి కవిత్వము కాని మనోవిజ్ఞానశాస్త్రము గాని తెలసియున్నచో "ఆ సుందరి నవ్వుచున్న"దని తప్పక గ్రహించియుండును.

ఉదయసింహు డించుక యాలోచించి "సాయంకాలము కాలేదనుట వాస్తవమే. కాని నన్ను నే దానమిచ్చుకొందునని చాటించియుండలేదు. నన్ను విడచి నీవేమి కోరినను పొందగలవు."

సుందరి పకపక నవ్వసాగెను. "నీవు పొరబడుచున్నావు".

"ఏమంటివి?"—ఉదయసింహుని నేత్రముల నుండి విస్ఫులింగములు రాలదొడగెను. క్రోధకంపిత స్వరమున నిట్లు పల్కెను. "మాధురమణీ! యిచటి నుండి వెడలిపొమ్ము. నిన్ను క్షమించుచున్నాను."

"క్షమించుటా!" అని ఆ రమణి యింకను బిగ్గరగా నవ్వెను.

"అవును, క్షమించుటే— నేను నిన్ను క్షమించుచున్నాను. మరియొక దినమైనచో నిన్ను ప్రాణములతో సముద్రమునందు విసరివేయించియుండును."

ఆ రమణి తన శరీరాచ్ఛాదనమును తీసివైచెను. ఆహా! ఆమె అపూర్వసౌందర్యరాశి. ఆ రూపవిలాసములకు రాజకుమారుడు సమ్మోహితుడైపోయెను. అతడు ఉత్తేజితుడై "ఎవరు?" అని ప్రశ్నించెను.

"ఒక సామాన్య భిక్షుకురాలను!" అని పలికి యా రమణి క్రమక్రమముగ వెనుక కడుగిడసాగెను. రాజకుమారు డాశ్చర్యమగ్నుడైపోయెను.

ఆమె అదృశ్యమైపోయెను !

ఉదయసింహుఁడు మోహనిద్రనుండి మేల్కాంచెను. పిచ్చివానివలె కనుబొమల ముడివేయుచు "ఇప్పుడిచ్చటినుండి అంతర్ధానయైన స్త్రీని వెంటనే పట్టుకొని తీసికొనిరండు" అని సైనికుల కాజ్ఞయొసంగెను.

అర్ధరాత్రి సైనికులు మరలివచ్చి తమ కారమణి జాడయైనను దొరకలేదని చెప్పిరి.

2

ఉదయసింహుఁడు వ్యాధిగ్రస్తుఁడాయెను. అన్నపానములు సహించుటలేదు. ఏపనిచేయుటకును మనస్సుకుదురకుండెను. దర్బారునకు వచ్చుటకూడ మానివైచెను. హృదయమున అశాంతి, సంక్షోభము, ప్రాణములలో సౌందర్యపిపాస, నేత్రములలో నిద్రావిహీనత ప్రబలమయ్యెను.

అతని కనులయెదుట రాత్రింబగళ్లు ఆప్రచ్ఛన్న రమణి రూపవిలాసములే ప్రత్యక్షమాచుండెను.

ఎన్నియో ప్రాతఃకాలములు వచ్చినవి. వెడలినవి. దినకరుని స్వర్ణమయ కిరణము లతని హృదయమందిరమున ప్రకాశించలేదు.

ఒకదినమున రాజ్యమును విడనాడి అజ్ఞాతయువా తరుణీమణి నన్వేషింప నొంటరిగా బయలుదేరెను.

వృక్షరాజములఛాయ నాశ్రయించి సఘనాంధకారము నిదురించుచుండెను. ఆవెన్నెలరాత్రి "రాజకుమారా, ఇట్టే కదలిపొమ్ము నిశ్శబ్దలేశంబగు నర్ధరాత్రమున నీకామె యవశ్యము లభింపగలదు." అని యాలతని చెవిలోచెప్పెను.

వక్రమార్గమున నిబిడములగు పొదరిండ్లయందున్న కాలసర్పంబులు ఫూత్కారము లొనర్చుచుండెను. "అహో! రాజకుమారుని ప్రేమపిపాసయం దగ్నిశిఖ లెగయుచున్నవి.!"

సింహము తోకముడుచుకొని పర్వతగుహలోనికి పోయి దాగికొనియెను.

"ఇది బహుక్రూరమైన సాహసజంతువు" అతఁడు పిచ్చివాని ప్రలాపమువలె ముందునకు సాగిపోవుచుండెను.

అతని కొక నిశ్చితమార్గము లేదు.

యౌవనోన్మాద మొక్కటియే కలదు !

చంచలప్రకృతియం దంతట నుదయసింహునకా రమణియే తోఁచుచుండెను.

వాని సౌందర్యపిపాస శతగుణంబు లధికమయ్యెను. అసమయమునసే రెండు సుదృఢబాహువు లతనిని బంధించివైచెను. అతఁడు నిశ్చేష్టుఁడైపోయెను.

3

మరునాఁడు అంధకార బంధురమగు నొక కారాగారంబున నుదయసింహుఁడు బంధితుఁడైయుండెను.

కఠినకారాకుడ్యమున గూటియందలి చిన్నదీపము మిణుకుమిణుకు మనుచుండెను.

ఏమియు నర్థమగుటలేదు—"ఇదంతయు నేమి?"

అతఁడు వ్యాకులుఁడై ఇటునటు పచారుచేయుచుండెను. ప్రతియిటుకను చేతితో తడిమిచూచెను. కాని బయటకుపోవుమార్గ మేమియు లేదు.

అదినిశాసమయమో—పగటివేళయో—కూడ వాతనికి తెలియకుండెను.

అకస్మాత్తుగా వానికాళ్ల సంకెలలు గణగణలాడెను. కారాగారమునందు భూమికంపించెనో యనునటులాయెను. యినుపద్వారము తెరచుకొనెను. దృఢపదంబులతో నొక స్త్రీమూర్తి కారాగారమును ప్రవేశించుచుండుటను ఉదయసింహుఁడు చూచెను.

"ఖైదీ! నీవింకను మేల్కొనియే యుంటివా?" అని యామె అడిగెను. ఉదయసింహుని తలతిరుగ నారంభించెను. ఆశ్చర్యముతో "నీవెవరు?" అని ప్రశ్నించెను.

"ఒక సామాన్యభిక్షుకురాలను, నీవు నన్నెరుంగవా?" అని యామెపలికి యవనతశిరస్కయై వానియెదుట నిలువబడెను.

రాజకుమారుఁడు స్తంభితుఁడైపోయెను. "దానమునందు నన్నడిగిన స్త్రీ యీయామెయే. ఏయువతి రూప

విలాసములకు నేను సమ్మోహితుడనైపోతినో, ఆ మెయే యీమె! ఏనెలంత నన్వేషించుటలో నేను మిగుల డస్సిపోతినో, ఆ మెయే యిపుడు నాయెదుట పాషాణమూర్తియై మౌనముద్ర ధరించియున్నది."

"సుందరీ! నీ వెవ తెవు?
దేవివా? లేక, దానవివా?"

"నేను నీచరణదాసిని ఒక సామాన్యభిక్షుకు రాలను. నీ చిరకాలవైరి మహారాజాధిరాజు ప్రభాతసింహుని కూతురను." అని సగర్వముగ నామె పల్కెను.

"ఏమి! ప్రభాతసింహునికూతురు రేణుకవా? ఇది స్వప్నము కాదు గదా?" అనుచు నుదయ సింహుడు కంపించిపోయెను.

"కాదు, స్థూలసత్యము! స్వప్నలోకమున చింతా శుష్కకంకాళమూర్తులను దర్శింతుము. సౌందర్యో పాసకుడు సౌఖ్యవంతుడగు చక్రవర్తి కాజాలడు. యుద్ధమున నీవు నాప్రియజనకుని హత్యచేసితివి. నేను దానికిబదులు తీర్చికొనెదను." అని విరక్తస్వర మున రేణుక నాక్రుక్కచ్చెను.

"ఎవరితో, రేణుకా?"

"నీతో"

"నాతోనా?"

"అవును నీతోనే—నేను నిన్ను ప్రేమించుచు న్నాను.!"

"కాని హత్యకుబదులేమియో—తెలియునా?"

"అవును, తెలియును—హత్యకుబదులు హత్యయే నీహత్య!"

"కాని నీవు......"

మాటకడ్డువచ్చి రేణుక యిటుల పల్కెను.—

"మాటాడవలదు! నేను నీప్రేమచే గ్రుడ్డిదాననై పోతిని.—ఉన్మాదము! ఆదినమున నేను నీప్రాణము లను తీయుటకై వచ్చియుంటిని. జనసమూహము నుండి నిన్ను బాగుగా పరికించితిని—ప్రతిహింస ప్రేమగా మారిపోయెను."

"ఇదియంతయు నీసాహసము—నీవు వస్త్రాలంకారా గారమునందుంచితివి?"

"కేవలము నిన్ను తనివితీర దర్శించుటకు."

"ఇపుడేల వచ్చితివి?"

"నిన్ను విముక్తుని చేయుటకు"

"ఇంత త్వరితముగనే?"

"అవును."

"ఏల?"

"నేను నిన్ను తనివితీరునట్లుగ చూచివైచితిని." రేణుక, ప్రేమకంపితహస్తములతో నుదయసింహుని చేతి సంకెలలను సడలించివైచెను.

ఉదయసింహుడు కుర్చీమంచముపై కూర్చుండెను: సౌందర్యోజ్జ్వలధవళచంద్రికయం దతడు ప్రేమామృతము తనివితీర గ్రోలి మైమరచియుండెను.

"పొమ్ము నీవు విముక్తుడవైతివి. ఇదియే నాయంతి మనమస్కారము." అని రేణుక అత్యాదరంబున అవ నతవదనయై పలికెను.

"నేను నాపితృదేవుని యాజ్ఞాపాలనము చేయ జాలక పోతిని."

"వారి యాజ్ఞ యేమి.?"

ఉదయసింహుడు రెండుచేతులతో తన ముఖం బును మూసివేసుకొనెను.

అతడపరాధివలె రేణుకసమక్షమున నవనతముఖుడై పోయెను. యుద్ధమున ఖడ్గధారతో రేణుక వక్షస్థల మును చీల్చినప్పటి సమయము మరల మనస్సునకు స్ఫురించెను.

నాడెంత యుల్లాసము? కాని నేడో?—పరి తాపము.

నాడు విజయము—నేడు పరాజయము.

"నేను మహాపాపిని,—హంతకుడను!" అని ఉద యసింహుడు కన్నీరునించుచు పలికెను.—

"రేణూ! నీయిచ్చవచ్చిన శిక్ష విధించుము. నేను మహాపరాధిని."

"అపరాధివా?—నీ యపరాధమేమి?"

"నీ జనకునిహత్య."

రేణుక పకపక నవ్వెను—"నీ వపరాధివికావు, పూజ్యుడవు, కర్మవీరుడవు; శత్రునితో పోరి పగదీర్చుకొంటివి. అపరాధిని నేను."

"అదియెటులు రేణుకా?"

"నేను నా తండ్రిగారి యాజ్ఞను పరిపాలింపజాలకపోతిని. యుద్ధశిబిరమునందే, నేను—ఉదయసింహుని వేడివేడిరక్తమున స్నానముచేతునని ప్రతిజ్ఞ చేసియుంటిని; కాని నా దురదృష్టముచే ప్రతిజ్ఞ పూర్తిగాలేదు. నే నాత్మహత్య చేసికొందును."

"అయిన రేణూ నీవు నీప్రతిజ్ఞ పూర్తిచేసికొమ్ము—నీయెదుట నాకంఠ మానతమైయున్నది."

రేణుక ఉదయసింహుని శిరమును, తన ప్రేమహస్తముతో నిమురసాగెను.

ఉదయసింహుడు కాతరదృష్టితో ఆమెను పరికించెను. భక్తిశ్రద్ధలొప్పార ఆమె వానిపాదములను స్పృశించి యిట్లు పల్కెను. "నా ప్రథమప్రతిజ్ఞ నీ సౌందర్యపిపాసయందు సమాప్తమైపోయినది—యిక రెండవప్రతిన మిగిలియున్నది."

"అదియేమి?"

"ఆత్మహత్య."

"ఏమి................ఆత్మహత్యయా?
నీ వాత్మహత్య చేసికొనెదవా?"

"అవును."

మిణుకు మిణుకు మను ఆ దీపపుకాంతిలో ఉదయసింహుడు రేణుక కరపల్లవమును గ్రహించెను. అతడు "రాజకుమారీ?" అని వ్యాకులతతో పలికెను.

"నేను రాజకన్యను గాను! విశ్వాసఘాతకురాలను. నేను నా ప్రియజనకుని ఆత్మవిషయమున భయంకర కృతఘ్నత నాచరించితిని."

"ఇది నీ పొరబాటు రేణుకా నీ వాత్మహత్య చేసికొనవద్దు. నే నన్నివిధముల నీవాడనే."

"అయిన నాతో రమ్ము" రేణుక నేత్రముల నుండి బొటబొట కన్నీటిచుక్కలు పడసాగెను.

కారాగారము శూన్యమయ్యెను. ప్రేమోన్మాదినియైన రేణుక నిర్జనమార్గమునందలి మెలికలు తిరిగిన సందులలో మునుముందు నడచుచుండెను. ఆమె వెనువెంట మంత్రముగ్ధునివలె రాజకుమారు డుదయసింహుడు.

౪

ప్రపంచలీలలయే యింతే.

మనుష్యజీవనము నవలలోని కథగాక మరేమి? ఉదయరాగ మెల్లెడల వ్యాపించుచుండెను. శీతలవాయుతరంగములు — కుసుమాప్సరోరమణులసానంద నృత్యము—అహో! సౌందర్యమును విరజిమ్ముచుండెను.

మాధవపుర పరిసరప్రదేశమున............—
రేణుక నిలువబడి "చాలు, యింతవరకే! రాజకుమారా పవిత్ర రాజధానినిం ప్రవేశింతువు గాక, నే నిక నీవెంట రాజాలను."

"ఎందులకు రేణూ?"

రేణుక మాటాడలేదు.

ఉదయసింహు డాశ్చర్యముతో నామె ముఖము చూడసాగెను.

"పితృ హంతకుడా!!" రేణుక ఉత్తేజిత కంఠస్వరంబున యిట్లు పల్కెను. "నీవు శీఘ్రముగ నిట నుండి వెడలిపొమ్ము. నే నాత్మహత్య చేసుకొందును." ఏవగింపుచే ఆమె తన ముఖమును త్రిప్పివైచికొనెను.

"నేను నీ తండ్రిగారి హత్య చేయలేదు, రేణూ!" ఉదయసింహుని కనులనుండి కన్నీరు కారసాగెను.

అతడు వ్యాకులస్వరముతో— "హత్యచేసినది నా తండ్రిగారి ప్రతిహింస,—తీక్ష్ణఖడ్గధార,—నీ సౌందర్యయశాకర్ణనము,—నా దురాశాపాశము!"

"మహారాజా"

"రేణూ?"

రేణుక తన వక్షస్థలమును ఖడ్గధారతో పొడిచివైచుకొనెను.

ఉదయసింహుడు హాహాకార మొనర్చెను. నఖావిద్ధసారంగమువలె నామె యాకలిగొన్న-బెబ్బులివంటి మృత్యుదేవత యంకతలంబున [illegible] తన్నుకొనసాగెను.

రక్తధారచే యిరువురు తడిసిపోయిరి.

"రాజకుమారా! నాకరమును గ్రహింపుము" అని రేణుక మరణబాధచే గిలగిల తన్నుకొనుచు యిట్లు పలికెను.—"మన వివాహమున కిదియే శుభముహూర్తము! రక్తస్రోతస్సుయొక్క ధార, నీకు జయమగుగాక."

ఉదయసింహుని దక్షిణహస్తము రేణుక వామకరంబును గ్రహించెను.

రేణుక తన విస్ఫారితనయనముల నుదయసింహుని ముఖమండలమును తిలకించుచుండెను. అతనిముఖమున సౌందర్యపిపాస తొలుకాడుచుండెను.

ఉదయసింహుడు "రేణూ!" అని పెద్దపెట్టున కేక వైచెను.

కాని యెచటనున్నది రేణుక? రేణుకయనగా నెవరు? అతనిమాట వినువా రెవరును లేకపోయిరి.

ఉషాలక్ష్మి సౌందర్యము లుప్తమైపోయెను.

ప్రాతఃకాల. స్వర్ణమయకిరణములు క్రమక్రమముగ పృథ్వీతలముపై దిగివచ్చెను. శరాఘాతహరిణమువలె అపరాధియగు రాకొమరు డాసమయమున తనప్రియురాలి వక్షస్థలమున ముఖముంచి పడియుండెను.

అతడు సజీవుడా? నిర్జీవుడా? ఏమియు తెలియకుండెను.

ఇంకను సౌందర్యపిపాస వాని యధరమున దాండవించుచుండెను.

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

(అనువాదము)

దేశభక్తి

శ్రీమతి యస్. అనసూయ గారు

"అయ్యదియెనేను జన్మించి నట్టిపుడమి
అల్లదిగో! నన్నుగన్నట్టితల్లి" యనుచు
మనసు నుప్పొంగబోవని మనుజుడెపుడు
శవసమానంబు! దానిదా జన్మమేల?
దేశదేశము లెన్నియో తిరిగితుదకు
ఆత్మదేశాభిముఖమౌచు మనెడిబుద్ధి
పుట్టి నెమ్మదికలఁగని పూవుబోడి
శవసమానంబు! దానిదా జన్మమేల?

బిరుదు లేమేమొగలవను బింకమేల?
ధనికురాలను నేనను దర్పమేల?
పరహితవు నెపుడుగాంక్షించు పడతిగామి,
శవసమానంబు! దానిదా జన్మమేల?
ఆమెమరణింపవగచువా రెవరులేరు
దేశమావంతయేని జింతింపబోదు
కీర్తికాయములద్దాని కార్తితోనె
శవసమానంబు! దానిదా జన్మమేల?

పూవు

శ్రీమతి యస్. అనసూయ గారు.

రంగురంగుల వింతవస్త్రములదాల్చి
కొదమతేనియ పుప్పొడిన్ కూడబెట్టి
షట్పదములనేడి యతిథిసత్సంగమునకు
ఆతిథేయంబునిడెదు గృహస్థువీవు!
చిన్నవైననువయసునఁ జెన్నుమీఱి
కమ్మతెమ్మెరలల్లన గ్రుమ్మరించి
తావులైతి ప్రశంసకు; "పూవుపుట్ట
గనె పరిమళించు" ననుటను వినమెమనము!
పూజసమయాల దేవునిమూర్ధమందు
తొయ్యలులపాగనుఁ గుల్కు లేదురుములందు
పూవ! గ్రాలుచునుందువే ప్రొద్దునందు
బాపురే! నీదుజాతకఫలమదేమొ!